

سیمی تبریک

انقره

۱۹۹۱ ییل ۱۹ دیکابر.

عزیز قرداشیم!

اوزبیکستان جمهوریتی پر- یزیدنتی محترم اسلام کریموف! اوزبیکستان عالی کینکشی- نینگ ۱۹۹۱ ییل ۲۱ اوگوست لونی اوتکن نوبتن تشقری سیمیسه سیده اعلان قیلینکن اوزبیکستان جمهوریتی نینگ مستقللیکینی حکومتمیز تامام نیدن ۱۹۹۱ ییل ۱۱ دیکابرده تن الینگلیکی حنیده کی قرارنی سیز ذات عالیریکه یتکزیشن کته شرف و غرور حس ایتماق دهمن.

قرداش اوزبیکستان خلقتی- نینگ مستقللیکینی تن الکن ایلك دولت بولیشیدن و بو تاریخی قرارنیک همهمیز او- چون غایتده سیمی و امره لی بولکن سقرینکیز چاغیده قبول قیلینکنلیگیدن علیحده بختیار- لیک حسلرینی تویماقده میز. شونگه کوره خلقتاراجمعه میت- نینگ سوویرین و تینگ بیر اعضاسی صفتیده ینگ باسقه- بیجده اورته میزده کی موجود دو- ستلیک، قرداشلیک و همکارلیک علاقه لریمیزی ینه ده رواجلتیر- یش بیلن باغلیق عهدلشورلر- یمیزی ینه بیر بار تأکیدلشنی ایسته یمن.

سیزگه و سیز آرقه لی مس- تقل اوزبیکستان جمهوریتی- نینگ قرداش خلقیگه صدق دل دن بخت، موفقیت و فراوانلیک تیله یمن.

سلیمان دمیریل،
باش وزیر.

دوستلیک و همجهتلیک روحیده

تورغوت اوزال قوچاق آچیب کوتیب آلدی. کته طنطنه - اوچیش میدانیده فخری قاراوول صف تارتدی، مرشر ینگره دی، بیراقلر هیلیپره دی. خاص، اوشبو اونیتیلمس دقیقه لرده شخصاً مین آزادلیک، مستقللیک بویوک، هه، فقط بویوک نعمت،

اوزبیکستان یازوواچیلر او- یوشمه سینینگ بیرینچی کاتبی، شاعر و ترجمان جمال کمال ترکیه جمهوریتیده اوج مراتبه بولکن. مخیریمیز نینگ مذکور صحتیده شاعر نینگ ترکیه گه قیلکن اوچینچی سفری خصو- صیده گپ باره دی.

ترکیه جمهوریتی پرزیدنتی تورغوت اوزال و اوزبیکستان جمهوریتی پرزیدنتی اسلام کریموف صحبت چاغیده

تقدیر، شان-شرف ایکنینی حس ایتدیم. ترک برادرلریمیز پرزیدنت- تیمیز اسلام کریموف نینگ پا- ییگه ترکانه عادت، هه، ترکانه عادتیمیز بویچه آق قوی سو- یدیلر. حاضر بولکنلر «الله اکبر، الله اکبر!» دیب تکبیر ایته یب توریشدی.

... انقره گه یول آلدیک. پرزیدنت اوزیکه اجرا تیلکن قرارگاهک جایلشدی. بیز «خیر- لمان» مهمانخانه سیکه اورنش- دیک. نانوشتهدن سونگ بیر-

(دوامی ۲ بیتده)

- جمال اک، ترکیه جمهور- یتیکه قیلکن اوچینچی سفرین- کیز قندی اوتدی؟

ترکیه شهر، قیشلاقلرینی ممنونیت، شکرانه لر آغوشیده کیزدیم. استانبول، انقره ازمیر، قونیا عینقسه، مولانا جلال الدین رومی خاکی پایینی زیارت ایتکیمیز هیچ قچان ایسیمدن چیقمایدی.

بو سفریمدن خبرینکیز بار. اوزبیکستان جمهوریتی نینگ پر- یزیدنتی اسلام کریموف باشچ- یلیکیده کی حکومت هیئتی تر- کیبیده مصلحت گروهی بیلن بیرگه باردیم. اسلام کریموفنی ترکیه جمهوریتی پرزیدنتی

سیلاو بولیب اوتدی

۱۹۹۱ ییل نینگ ۲۹ دیکاب- ریده جمهوریت دولت مستقلک یکی توغریسیده کی مسئله گه دائر ریفرندوم و اوزبیکستان جمهوریتی پرزیدنتی سیلاوی! بولیب اوتدی.

سیلاو نتیجه لریگه کوره جمهوریت عالی کینکشی اعلان قیلکن اوزبیکستان جمهوریتی- نینگ دولت مستقللیکینی قو- تلب سیلاوده قتشکنلر نینگ ۹۸،۲ فائضی آواز بیردی.

پرزیدنتلیک لوزمیکه ایکی نامزد آوازگه قویلدی. اسلام کریموف نامزدی اوچون آوز بیریشده قتشکنلر نینگ ۸۶ فائضی، محمد صالح نامزدی اوچون سیلاوچیلر نینگ ۱۲،۳ فائضی آواز بیردی.

مرزی سیلاو کامیسییه- سینینگ قراریکه بنا، اسلام کریموف اوزبیکستان جمهور- یتی پرزیدنتی ایته یب سیلندی.

مرغینان شهریده شیخ الاسلام برهان الدین مرغینانی دیب نا- ملنکن عالی اسلام معهدی قور- یلماقده. اونگه مرغینان-آلتی- اریق یولیده کی میداندن جای اجره تیب بیریلدی. معهد بناسی ۲۸۲ خانهدن عبارت بوله دی.

ینگ معهد

قوریلماقده

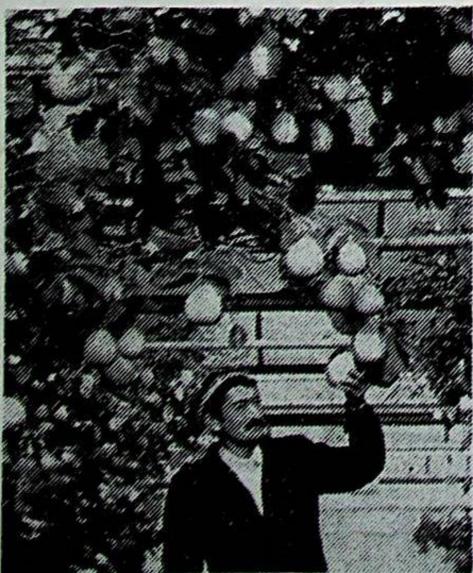
اولرده ۲۰۰۰ نفر طلبه کوندو- زی، و ۵۰۰۰ نفر دن زیاد مس- لمان ییکیتلر سیرتدن اوقیید- یلر.

بیش ییللیک تحصیل دوامی- ده طالب علملر قرآن کریم و حدیث شریفنی اورگنه دیلر. علم عقاید، قافیه و فقهدن تعلیم آله دیلر. شو بیلن بیرگه اینکلیز تیلی، ملی هنرمندچ- لیک، رادیو-ایلیکترانیکه، حس- ابلش، چوندازلیک و حربی بی- لیملر هم اورگتیلده دی.

جمهوریت مستقللیگی تن آلینماقده

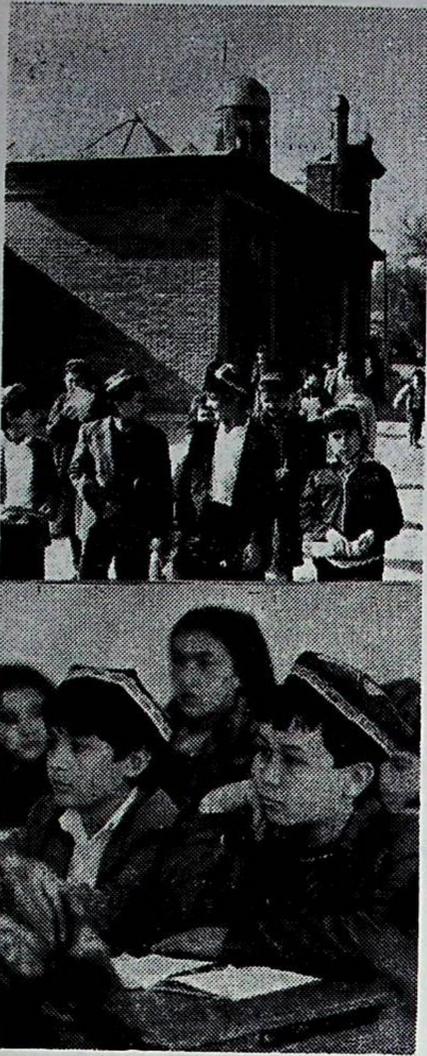
دولت صفتیده تن آلینیب، او بیلن دیپلوماتیک مناسبتلرینی اورنتیش ایستکی بیان قیلینکن مکتوبلر، خبرنامه لر کیلیب توریبدی. ۱۹۹۱ ییل آخیریگجه جمهوریتیمیز اوتیزدن زیاد خارجی دولت تامانیدن تن آلین- دی.

معلومه، شو ییل ۳۱ اوگو- ست کونی اوزبیکستان جمهو- ریتی عالی کینکشی سیمیسیه- سیده اوزبیکستان جمهوریتی- نینگ دولت مستقللیگی اعلان قیلینکن ایدی. شو واقعه دن کیین قوشنی جمهوریتلر و بیر قنچه خارجی دولترلر دن اوزبیکستان مستقل

لیمو حاصلی مول بولدی

ھمدوستلیک دولتاری باشلیقلاری نینگ اوچرە شووی

قیق ایتیش و اوندن فایده لیش
شاحه سیده بیرگه لیکده کی فعا-
لیت حقیده، سابق سرج
اتفاقیده کی، آرال معمارلیکه
عائد، شونینده دیک، سیتکده-
کی زلزله و چیرنابل اتوم ایل-
کترا ستانسیه ده کی فلاکتار
تاقبتلرینی توگه تیش خصوص-
یده کی حجتلرنی امضاله دیلر.
مستقل دولتر ھمدوستلیک-
که اعضا بولکن جمهوریتار رھ-
پرلری هر قدسی جمهوریتنی
سوویرین دولت صفتیده تن
آلیش و اوزارا حرمت اساسیده
سودا، اقتصادی و باشقه سا-
هلرده همکارلیکنی دوام ایتت-
یریشکه کیلیشیب آلدیلر.

تلر قبول قیلینیب، ۳۰ دیکابر-
ده مینسک شهریده ینه اوچرە-
شیشکه کیلیشیلکن ایدی. نه-
ایت، مینسک شهریده آذربيج-
ان، ارمنستان، بیلاروس، قا-
زاقستان، قیرغیزستان، مالده-
وه، روسیه فیدراتسیه سی،
تاجکستان، ترکمنستان، اوک-
رائین و اوزبیکستان جمهوریت-
تلری رهبرلری محاکمه ده تقدیم
ایتیلکن مستقل دولتر ھمدو-
ستلیکی دولت باشلیقلاری نینگ
کینگشی و حکومت باشلیقلاری-
نینگ کینگشی توغری سیده کی
موقت بیتیم، شونینگدیک، ست-
راتیجی کوچلر و چیکره قوشین-
لری توغری سیده، فضانی تد-

۱۹۹۱ ییل آخیریده ساویت
سوسیالیستیک جمهوریتلری
اتفاقی برھم تاپدی.
سابق ساویت سوسیالیس-
تیک جمهوریتلر اتفاقیده کی-
کینگشی سیاسی-اقتصادی اوز-
کریشلر مستقل دولتر ھمدو-
ستلیکی نینگ تشکیل تاپیشینی
تیزلشتیردی.
۲۱ دیکابر سابق سرج
اتفاقیده کی اون بیر سوویرین
جمهوریت رهبرلری نینگ آلمه
آته اوچرە شوویده دولتیمیز-
نینگ قیافه سینی اوزگرتیر-
دیکن و اونی مطلقا ینگ حال-
که کیلتیرە دیکن جوده مهم حج-

تانده ترک ادبیاتی و صنعتی
ترکیه ده اوزبیک ادبیاتی و صنعتی
کونلرینی اوتکزیش ریجەلش-
تیریلدی. ایکینچیدن کتاب ای-
ریباشلشنی یولگه قویەمیز،
بدیعی برکمال اثرلریمیزنی
ترکرلر ترک تیلیده اوقییدیلر
... اوچینچیدن، یازووپیلر
آره سیده کی باردی - کیلدینی
یولگه قویشینی عھدلشیب آل-
دیک. بوندن تشقری بیرلشگن
مطبعه شرکتی اچیب، شو اس-
سده «ترکستان» نشریاتیکه
اساس سالیشی حقیده کیلیش-
یلدی ...

- جمال اکە، ترکیه جمهور-
یتی نینگ دولت نشیده سینی
یازگن شاعر نینگ اولادلری بخ-
ارای شریفدن، دیشهدی ...
- نشیده - «استقلال مرشی»
مؤلفی - محمد کیف ایرسوی
حقیده سورە ییسیزی؟ او بو-
یوک ترک اسلام شاعری، ترک
ادبیاتی نینگ اولوغلریدن بیر.
استانبولده توغیلگن. آنه سی
امینه شریفه اصلی بخارالیکلر-
دن. شاعر نینگ آتە سی محمد
طاھر هم بخارادن ترکیه گە با-
ریب قالکن مدرس.

نشیده حقیده ایکی آغیز
سوز. ترکیه اوچون ملی بیر
نشیده جوده لازم ایدی. حکومت
۱۹۲۱ ییلده ملی نشیده یاز-
یش حقیده قرار فیلدی، مکافات
تاسیس ایتدی. برچه شاعرلر
امید بیلن نشیده لر یازیشدی،
اما هیچ بیر شعر معقول بولمه-
دی. شونده محمد کیفدن نش-
یده یازیشنی التماس قیلش-
دی. او مکافات اوچون اثر
یازمه یه جگینی ایتدی. حرمتلی
کیشیلر نینگ ارەلشوی بیان
او «استقلال مرشی» نی یازدی.
نشیده بویوک ملت مجلسیده
قبول قیلیندی و شاعر مکافات-
لندی، اما او مکافاتنی خیریه
جمعیتیکه تقدیم ایتدی ...

دوستلیک و ھمجهتلیک روخیده

(دوامی، باشی ۱ بیتده)

مملکتده آپیل اوتامایل زان
ودی موجود. زاود ایشلب چی-
قرکن ینگیل اوتامایللرنی ۲۱
عصر ماشینه سی دیشهدی. بو
یکانه انشآت امریکانینگ «جی-
نرال ماتارس» فیرمە سی بیان
بیرگه لیکده قوریلکن. ایشلب
چیقریله یاتگن ماشینه لر نینگ ۷۰
فاغزی ترکیه نینگ اوزیده قا-
لەدی. ۳۰ فاغزی ایسه ایکس-
پورت قیلینەدی. پرزیدنت
شوندی اوتامایل زاوادی اوز-
یمیزده، اوزبیکستانده قوریشنی
تکلیف ایتدی.

ینه بیر مثال: ترکیه ده کی
توقیمه چیلیک فابریکه لری نینگ،
داوروغی بلند. مملکت ییلیگه
۱.۵ ملیون تن پخته یتکزەدی.
۱۰۰ مینک تن پخته نی ایسه
چیتدن خرید قیلەدی. انه شو
یوقاریده کی (پخته رقمارینی
ایسلب قالینک) تن بیان ترکیه
اوزنینک احتیاجینی قاپاب
(اهالیسی ۶۰ ملیون) ینە چیت
که گزلمه، تیار کیملر ایکس-
پورت قیلەدی. بو یوکسک زما-
نوی تخنیکه نینگ کرامتی. فا-
بریکه لردە کی تیارلنە یاتگن مح-
صولات لر نینگ دیرلی برهچە-
سی جهان اولچا لریگه تینگ.
شونینگ اوچون هم از میرده
اوزبیکستان نینگ سودا وکالت
خانە سینی آپیش حقیده کپ
باردی ...

- سفر چاغیده ترک یازوو-
چیلری بیلن اوچرە شیش امکانی
بولدیمی؟
ترکیه یازووپیلر اووشمه-
سینینگ رئیسە محمت دوغان
بیلن شرطنامه امضالندی. کی-
لەسی ییلدن باشلب اوزبیکس-

ینچی گلده ترکیه جمهوریتی-
نینک اساسچیسى مصطفی
کمال آتە ترک مقبرە سینی زیارت
ایتدیک. سفر چاغیده کی هر
ایکی مملکت اورتە سیده بیتیملر
امضالندی.

اینک مهمی، باش وزیر س-
لیمان دمیریل ترکیه جمهور-
یتیمیز مستقللیگینی تن آلیش
حقیده کی قرارنی اعلان قیلگنلی-
کی بیز اوچون بویوک بیر مزده
بولدی. ترک چریده لری بو خو-
ش خبرنی «ترکیه اوزبیکستا-
نتی تیندی! دیب یازیشدی.
کوچە لردە کی بیرمانه کیفیتنی
ایتمە ییسیزی؟! »

- یشە سین ترکیه، یشە سین
اوزبیکستان! - دیکن حقیقیر-
تلر نینگ زلوارلی صدالری او-
زاق وقتکچە تینمەدی. قی بیر
شهرگە بارمە یلیک، مشهور حا-
فظیمیز شیرعلی جورە یف:

- ای، عزیز، قانداش -
قارینداش اوزلیکیم ترکیم می-
نینک ... دیب باشلە نووچی قو-
شیغی بیلن خرسمندچیلیککە جور
بولدی.

- جمال اکە، بو قوشیقنی
سینز ترکیه سفری اوچون مخص-
وص یازگنمیسیزی؟

- اسلا! ترکیه سفری مین
اوچون تصادفی بولیشی ممکن،
لیکن ترک موضوعی مین
اوچون ابدیدیر ... بیلە سینز-
می، حقیقی قوشیق، بو خلق
نینک روحی. تورغوت اوزال
اسلام کریموف شریفکە «شمشا-
دلی کشک» سراییده ضیافت
بیردی. شونده اوزبیک قوشیق-
لری ترک قوشیق لریگە، ترک
قوشیق لری اوزبیک قوشیق لریگە
اولە نیب کیتدی.

ینگی یول ناحیه سیده کی حضرت
یلال مسجدی حضوریده دینی مکتب
آچیلدی

تاشکینت - استانبول -

تاشکینت

جمهوریتیمیزده کی کارخانه-
لر نینگ، مؤسسە لر نینگ تج-
ارت مرکز لری نینگ و ایشبیه-
لرمان ایشیلر نینگ ترکیه ده-
کی شریکلری بیلن عملی علاقه-
لری کینگە ییب بارماقده.

اوزبیکستان جمهوریتی پر-
یزیدنتی اسلام کریموف نینگ
ترکیه گە رسمی تشریفی عرفه-
سیده اوزبیکستان اوزبیکسیه
باشقرمە سیکه قرشلی «تو-۱۵۴»
طیاره سی ینگی آچیلکن هوا
یولی بویلب تاشکینتدن استا-
نبول تامان اوچدی.

اولکە میز نینگ یوزدن آرتیق
ایشیلر مانلری، بیزنیس اهلی
و سیاحتچیلر گروهی مذکور
طیاره نینگ بیرینچی یولاوچیا
لری بولدیلر.

ایندی لیکده تاشکینت-استانبول
هوا یولی بویچە هفته ده بیر
مراتبه طیاره قتنب توزه دیکن
بولدی.

ینگی کتابلر

تاشکینتده کی «یازووی» نشریاتی
«اسلام اساسلری» دیب ناملکن
کتابنی باسە دن چیقردی. کتابده
اسلام تعلیماتی، شریعت، طریقت،
ایمان و اعتقاد خصوصیده فکر
یوریتیلکن. اثرنی عربچه دن مقیم
محمود ترجمه قیلکن.

«ایرک» دیموكراتیک پرتیه-سینتینگ ولایت تشکیلاتی نینگ نشری «آزاد بخارا» جریده سیب نینگ ایلاک سانى مشتریلر قولیکه تیگدی. اوندە «ایرک» دیموكراتیک پرتیه-سینتینگ شو کونلرده گى اجتماعى-سیاسى فعالیتى حقیقه رنگ-برنگ مقاله لر چاپ ایتمیلکن.

«الخورزمى-وامبرى»

ایش باشلهدى

خورزم دياریده فعالیت کور-رسته یاتکن خلقارا تشکیلاتلر صفى ینه بیتته که کوییدی. اوزبیکستان و ماجرستان عال-ملرى «الخورزمى - وامبرى» دیب ناملنکن خلقارا علمى جم-هیت توزدیلر. هر ایکی قرداش خلقنیک بو یوک فرزندلری - الخورزمى و وامبرى انه شو تش-کیلاتنیک رمزى اساس چیلری صفتیده تن آیلدیلر.

ینه خلقارا اهمیتکه اساس سالینیشى مناسبتى بیلن خیوه شهریده جمعیت مرکزی کینگ-شى ریاستى نینگ کینگه یتیر-یلکن مجلسى چقیریلدی. بوندن آلدین بوداپشت شهریده جمعیت-نینگ مرکزی کینگشى و او-نینگ ماجرستان تشکیلاتى وجودکه کیلکن ایدی.

خیوهده بولکن ییغین اشترا-کچیلری خلقارا او یوشمه نینگ خورزم بولیمینى تاسیس ایت-یشدی.

الخورزمى و هرمن وامبرى-نینگ تاریخی خدمتلى ایلدا-شلمیزگه یخشی تیش. اولر تورلی دورلرده یشه کن بولسه-لرده، علمنى رواجلنتیریش، شرق و غرب خلقلری نینگ بیر-بیریگه یقینلشوی جریانینى تیزلەتیشگه ثمره لی حصه قو-شکنلر. اوزبیک و ماجر علمى جماعتچیلیگى خلقلریمیز نینگ ماضى ده گى همکارلیگینى قیتته تیکلش تشبثى بیلن چیقدی. ینگی علمى او یوشمه ذمه سیده اجدادلریمیز نینگ باى تاریخی امدنى میراثینى اسررش، عمر-ینى اوزیتیریش، علمى تخنیکه یوتوقلرینى جاری ایتیش، مذ-طقه لر نینگ اقتصادى و اجتماعى رونقیکه حصه قوشیش کیبى خیرلى، شرفلى ایشلر توریدی.

میلیم دوزلر

دارالفنونده خلقارا

کانفرنس

تاشکینت «عالى مکتب جریا-نینى کامپیوترلشتیریش معما-لری» دیکن موضوعده خلقارا کانفرنس بولیب اوتدی. انجمن ایشیده امریکا، چین، آلمانیه، ترکیه مملکتلری نینگ عالملى اشتراك ایتدیلر.

اوزبیکستان مدنیت وزیرلی-گى اتاقلی صنعتکارلر نامیده گى توققیسته ستپنیده نی (طلبه لر نفقه سی) تاسیس ایتدی. اولر جمهوریت صنعت و مدنیت عالی اوقوو یورتلری نینگ طلبه لریگه اوقیشده گى علیجده موفقیتلری اوچون همده ایجادیده ینگی یوتوقلرگه رغبتلنتیریش مقصد-یده بیریلهدى.

عبدالله قادری نامیده گى ستپنیده تاشکینت دولت مد-نیت اینستیتوتى نینگ کتبخانه فاکولتیتی طلبه لریگه؛

صنعت اربابلری

نامیده گى ستپنیده لر

عبدالله اولانى نامیده گى ستپنیده عبدالله قادری ناملى تاشکینت دولت مدنیت اینستی-توتى نینگ مدنى معرفى ایشلر فاکولتیتی طلبه لریگه؛

یونس رجبى نامیده گى ست-پنیده تاشکینت دولت کانسیر-واتوریه سی طلبه لریگه؛
منان اویغور ناملى تاشکینت دولت اینستیتوتیده هم اوز ستپنیده لری بوله دی. منان اویغور نامیده گى بیرینچى ست-پنیده تیاتر فاکولتیتی طلبه-لریگه، کمال الدین بیزاد نامید-ه گى ایکینجى ستپنیده ایسه رساملیک فاکولتیتی طلبه لریگه بیریلهدى.

سمرقندده افغان

دوکانى آچیلدی

سمرقندده افغانستانده گى «حافظ-الله حمیدی» شرکتى نینگ دوکانى آچیلدی. اوندە افغانستانده ایشلپ چیقریلکن تورلى متاع لر، کیم - کیچکلر، رنگ-برنگ یادکارلیک ساوغه لری ساتیلهدى. دوکاندن غربى اروپا، افراقا مملکتلریده ، امریکا قوشمه ایالاتلریده ایشلپ چیقریلکن کزمال، اوستکی لباسلر و پای افزارلرنى هم خرید قیلیش ممکن .

کویت دولتى-سمرقندگه

یشگه وعده بیردیلر. اوکرائین نینگ خرکوف شه-ریده گى لایجه لش اینستیتوتى کوویتلیکلر طلبى اساسیده قوریله جک باله لر باغچه سینینگ لایجه چیزگیلرینى باشلپ یوبار-دیلر.

باله لر باغچه سینینگ لایجه ایشلریگه و قوریب فایده لنیش-که تاپشیریلگونچه صرف قیل-ینه دیکن خرچتلرنى کویت تامانى اوز ذمه سیگه آلدی.

یقینده قدیمی سمرقندنى کویت دولتیدن کیلکن ایشب-یلرمانلر هیئتى اعضالری زیارت قیلدیلر. عنعنه که کوره عزیز مهمانلر شهر نینگ اثار، عتیقه-لرینى، دقتگه سزاوار جایلرینى باریب کوردیلر.

بولیب اوتکن صحبت چاغیده مهمانلر سمرقند نینگ ایسکی شهر قسمیده شرقانه اسلوبده باله لر باغچه سی قوریب بیر-

قولاق قاقمى ...

«قاقماق» تورلى معنالرده ایشله تیلهدى. مثلا، میخ قاقدی (قاشینى اوچیردی)، سیم قاق-دی (بیلکرام بیردی، تلفون قیلدی) و باشقه لر. «قولاق قاقمى» عباره سی «رد قیلمی»، «قیترمی»، «قبول قیلیش» مع-ناسیده ایشله تیلهدى.

ترووزى قولتیغیدن توشدی

کوپینچه ترووز، قاوون فو-لتیفقه قیسیب کوتریله دی. تر-ووز اگر قولتیقدن توشیب کیت-سه یاریله دی. منه شوندن «تر-ووز قولتیغیدن توشدی» عباره-سى آلینکن. اما بو عباره توغ-رى معناده ایشله تیلهدى. بیر ایشدن غایت خرسند بولیب، عاقبتى بختسیزلیک بیلن توکه-سه، بیرار کوزله کن مقصدى یوزه گه چیقمه سه، بیتى دیب تورکن ایش بیر سبب بیلن موفقیتسیزلیککه اوچره سه، یی-رار آدمکه ناتوغرى دعوا قیلکن، لیکن دعواسى اوریند سیز بولیب پوچکه چیقسه، بیراوکه تحمت قیلیپ، عهده سیدن چیقسه آله-سه شوندى وقتده اوشه آدمکه نسبتاً «ترووزى قولتیغیدن توشدی» عباره سی ایشله تیلهدى.

کوزیمگه آق - قاره کورین-مه یدی

«آق» سوزى یخشلیککه، «قاره» سوزى یمانلیککه نسبتاً ایشله تیلهدى. یاکه «قاره» س-وزى اوزاقدن کیله یاتکن آدمگه نسبتاً هم قولله نیله دی. آغیر کسل بولکن، آغیر مسبت باش-یگه توشکن یاکه قتتیق جهلی چیققن آدم نینگ کوزیگه یخش-یلر هم (فرزندلری، سیوگن یاری، دوستلری، آته-آنه سی)، یمانلری هم (دشمنلری) کورید-نمه یدی. منه شوندى وقتده اوشه آدم «کوزیمگه آق-قاره کورینمه یدی» عباره سینى ایش-لمته دی.

تیلینگنى تى

محمدانه لیک - بیلن-بیمعنى گپلر کپریب، اوز باشیکه بلا کیلتیرووچى، اوزیدن کته کی-شیلرگه بیادبلیک بیلن گپیرو-وچى آدمگه نسبتاً «تیلینگنى تى» عباره سی ایشله تیلهدى.

ادبیات و صنعت

عبدالله عارفوف

انسان

آلدیگه کیلگننی قیترمی یماق اصلیده، عقلی یوق حیوانینک ایشی، آغزیکه کیلگننی قیترمی دیماق ناقصو بی فهم، نادان نینگ ایشی. توجه ایله دی تنگری تعالی، مقدس سنلدی انسان دیکن نام. انساننی اعتراف ایتمه کن ائنا ایلیس هم قوویلدی عرشدن بتمام. کوزینینگ اونکیده اوسگندیک ایک ین

ربیم هم آگاه دیر هر زوم، هر ایشدن. روزه-یو پرهمیزده مدت بار، لیکن همیشه حذر قیل حرام-هریشدن.

ایز گولیک

بنده نی خیلله ماق ناکسنینگ ایشی، عطای حق ابرور توس بیلن زبان. انساننی تنیککی فقط قیلیمیشی، نصاران بولسین او و یا مسلمان.

بیر بورده نان سورب پیغلسه کودک، دیده نکه کیلمسه اگر قطره یاش. مسجد و بتخانه نیک ایندی نی کیرک، یغشیمی، یوقلیککه آلیب کیتکیل باش.

آخر رسول الله دیمیش-کو اول دم: همیشه سخاوت یولیدن یورکیل. مویزدیک قاپ-قاره باشلی حبش هم یغشی ایش قیلکنده یانیده تورکیل!

قیامت

بیر کون محمدکه بیردیلر سوال: - ای، رسول الله، ایتیب بیر بونی. قچان فانی دنیا تاپکه یدیر زوال، قچان صادر بولکی قیامت کونی؟ کرجند بیرو بارکه سامیدیر انسان، ایلیس قوتقوسی هم هر قیده بار-دیر.

کیمینکدیر دلیده ثابت دیر ایمان، کیمکه دیر شیطاننی وسوسه یاردیر. رسول الله دیدی: - امید قیل، بنده، کوچمه سین دنیادن انصاف، دیانت، ناپاک آدم لره کونینگ قالکنده، بیلیکله، اوشه کون کیلکی قیامت! دوزخده یانماقده بیتته باله سی.

هدایت یولی

مولفدن
کینگی ییلدرده قرآن کریم همده حدیث شریفینک ترجمه ایتیلکنلیکی، شونینگدیک اوز-بیک تیلیده قرآن تفسیرلری-نینک پیدا بولیشی غایت کته حادثه بولدی. انسان تفکری-نینک عصرلر مابینیده سیناودن اوتکن اوشبو دردانه لری، اولر-ده کی عجایب تشبیهلر نفقط مؤمن مسلمانلر، بلکه جمعی بشر فرزندلری اوچون بیقیاس

عبرت مکتبیدیر. اتتنگ، نیچه - نیچه اون ییللر مابینیده بو خزینه هم بیزده بیکیتیب کید یندی.
سیزنینک حکمینگیزگه حو-الی ایتیلهدیگن قوییده کی شعر-لریم عصری حکمتلردن تأثیر-لنیشیمینیک اوزیکه حاص نم-ره سیدیر. اوشبو اورینیشلر-یمده قیامیکه یتمه کن جایلر اوچره سه کیچیریلگی دیب امید قیله من.

جان اچچیغی

بولاقدن سوو ایچدی حضرت عیسی، غایت تاتلی ایدی بو آب حیات. سووونی بیر کوزه گه قویگنده اما زقومکه ایلندی او اوشه زهات.

جیر تگه توشگه یدیر پیغمبرلر هم، بو قندی سیر ایرور؟ عیان قیل، یا رب!

مسیحنا نفسی یتیشگنی دم کوزه دن بیر آواز چقیدی-کو تیترب: - ای، شیرین سووینک بولدیمو تخ-دیمه، بو - توز طعمی کان اچچیغی-دیر.

مین هم انسان ایدیم، کوزه من حاضر، سووونی اچچیق قیلکن-جان اچچیغی-دیر!

خزینه

اولوغ بیر علامه اوتدی عالمدن، ایلو یورت کوزتدی بغرینی تیغلب. شاگردلر بو کچه ییب سونکسین المدن عالمنی توپراقه قویدیلر پیغلب.

دیدیلر: - او ایدی نادر دوران، تفکر قصریکه بولالکن زینه.

دیدیلر: - بیر کیلدی بونده بین ان-سان،

کیتدی اونینگ بیلن تینکسین خزی-نه.

کیمدیر آخر دیدی: - دنیاده، یاهو، بیحکمت حادثه یوق ایکن راستی. نقدر شفقتسین حقیقتدیر بو، خزینه نینگ جای چندن یر آستی.

خواجه و شاعر

قبیله خواجه سی شاعرکه بیر کون آق تیوه مینکزدی، کورکیزیب حرمت خواجه اوز ایشیدن بولدی کوب م-نون،

بمثلی رسولکه یولیقن امت. خواجه دن سورشدی: - ایتینگیز، جناب، اولوغ بو احساندن نیدور مدعا؟

شوعر-کو بیر درویش - فقیر و خراب، شعریکه شو قدر مفتونیمسین یا؟ خواجه جواب قیلدی: - بولمنگیز یر، حیران،

کیم هم ایری توشر آخر ایلیدن. شاعر نینگ شعری-کو یاقر بیگمان، مین کوپراق قورقه من اونینگ تیلی-دن.

حضرت آدم

جایلی آسمانده بولسه هم مکر حضرت آدمکه قییندیر غایت. اونک یانکه باققنده روحلری یرر، چپ یانکه باققنده اورتنر فقط. بیر تامان - جنت نینگ فسونکار باغی،

او - راحت گوشه سی، یم - یشیل مکان.

بیر تامان دوزخ دیر، یوقدیر اداغی، او یرده ابدی عذاب و فغان،

قوونر، اونککه باقیب حضرت آدم، چپ یانکه باققنده آشر ناله سی. بیر نسلی جنتکه نایل بولسه هم، دوزخده یانماقده بیتته باله سی.

بحث

بیر کون بحثگه توشدی دوزخ و جنت، تارتیشسه باشله دی هر ایکی تامان. بیر ی عذابینی او قدرسه فقط، بیر ی راحتینی مقتدری چونان. دوزخ کپرده یردی: - جمعیکه یوز-سین،

فاسق بنده لرنی پیغیب آگه یمن. جنت کیریلردی: - مین ایسه، سوز-سین، یغشیلرنی توپلب، داوروغ سالگه یمن.

عرشدن ندا کیلدی لیکن اوشل دم: - بحثنی توخته تینگیز، تینکلنگیز سوزیم.

شونی اونوتمنک که، ایکینگیز که هم لایق بنده لرنی جونتگوم-اوزیم.

قل و قویاش

دیمسمن، ظلمتده مدام فریاد قیل، همت نوری بیلن دلنی آباد قیل. رسول الله دیمیش: - آشمه حد دینک دن،

قویاشی توتیلگنده قلنی آزاد قیل!

هدایت یولی

او سینگه کورستدی هدایت یولین، یورگیل یا یورمس سن، اوزینک بیل، انسان

بلکه سین توتگه یسن ایلیس نینگ قولین، یرتکن خالق قه برچه سی عیان،

پیشقیرکن دریانینگ ساحلیده گر تشنه-یو زار قالسنگ، عیبدارسن اوزینک.

باشینگکه ناگهان بلالر یاغر لبینکدن اوچکن چاغ جهالت سوز-ینگ.

غایبدن بخت کوتیب اولتیرماق نیچ-ون،

دستینگکه کار بپردی قلبینگه کی یار.

زمینده کورکزکن قیلیمیشینک اوچون آسماننی ملامت قیلماغینک بیکار.

بیز نینگ ادریس: تاشکینت شهری، لین کورچی، ۴۱

تحریرینی